

3. INRICHTINGSELEMENTEN

In dit hoofdstuk worden per te ontwikkelen element de uitgangssituatie, kwaliteitseisen, de inrichting en het beheer beschreven. Voor een overzicht van de ligging van de elementen wordt verwezen naar de bijgevoegde ontwerptekening in bijlage 1.

Bij de voorgestelde elementen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Aanwezige kenmerken uit het omringende landschap vormen een belangrijke basis;
- Het plantsoen bestaat uit inheems, bij voorkeur streekeigen plantsoen;
- Versterking van bestaande landschappelijke of historische kwaliteiten;
- Inpassing van de nieuwbouw in het landschap door het visueel af te schermen;
- Versterking van ecologische waarden van het gebied;
- Infiltratie hemelwater middels waterberging.

Voor de planlocatie worden twee elementen ontwikkeld:

1. Inpassing nieuwe varkensschuur,
2. Zomereikensingel langs kavelgrens

Ad 1. om dit te realiseren is gekozen om aan de noordwestzijde een visueel scheidende beplanting en een waterbergingsloot aan te brengen. Langs de noordoostzijde (kopse kant varkensschuur) is eveneens gekozen voor een visuele afscherming.

Ad 2. langs de zuidelijk gelegen kavelgrens wordt een circa 145 meter lange eikensingel geplant, als gedeeltelijk herstel van een kavelgrensbeplanting zoals zichtbaar is op historische kaarten.

3.1 Houtwal

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Langs de noordwestzijde is het wenselijk een wallichaam op te werpen en te beplanten met bosplantsoen. Het aanbrengen van een dergelijke houtwal heeft twee voordelen. Ten eerste kan zo de grond die vrijkomt bij de aanleg van de bergingsloot in het gebied worden verwerkt. Ten tweede wordt door deze wal het zicht op de schuur al enigszins onttrokken voor passanten. Door deze vervolgens te beplanten met overstaanders en struweelvormers kan over enkele jaren al een landschappelijk fraaie afscherming worden verkregen. De overstaanders versterken dit effect nog eens.

Er wordt met autochtoon materiaal aangeplant, gebaseerd op soorten van heide- en veentonginningslandschappen.

Ter hoogte van de luchtinlaten van de nieuwe schuur, dienen groenblijvende struiken te worden geplant. Hiertoe wordt inheemse hulst (*Ilex aquifolium*) toegepast.

Ecologie

Ten behoeve van broedvogels zal een groot aandeel vruchtdragende struiken worden aangeplant. De Houtwal is dan niet alleen voor broedvogels aantrekkelijk (o.a. grasmus, zwartkop, tuinfluiter, fitis en geelgors); ook wintervogels (o.a. koperwiek, kramsvogel, merel en pestvogel) zullen er hun voordeel mee kunnen doen.

Inrichting

Het wallichaam meet een hoogte van 1,5 meter en wordt 3-4 meter vanaf de muur opgeworpen. Beide taluds zijn ongeveer 1:1 (helling van 45°). De aan te planten wal aan de lange zijde beslaat circa 100 x 6 meter, gemeten vanaf beide buitenste rijen. De feitelijke breedte (op dwarsdoorsnede) van de houtwal is echter 5 meter. In figuur 8 is dit verduidelijkt.

Aan de zijde van de Kinkelerweg wordt geen wallichaam opgeworpen. Hier wordt een dichtstruweel zonder boomvormers voorgesteld. Deze boomvormers staan al tussen de Kinkelerweg en de sloot in. Aanplant van nieuwe boomvormers zouden dan te veel concurrentie krijgen van de bestaande bomen. Deze struweelzone meet circa 25 x 6 meter. Door een breedte van 6 meter aan te houden, is een 5-rijige beplanting mogelijk en wordt met dicht struweel beplant.

De plantafstand zal tussen de rijen 1 meter beslaan. Per rij wordt een onderlinge plantafstand van 1,5 meter aangehouden. In verband met de concurrentiekracht is het raadzaam de struweelvormers per groep van 10 - 15 stuks aan te planten.

De eerste rij beplanting (vanaf de schuur gezien) zal halverwege het talud van de wal worden aangeplant omdat deze anders te dicht op de schuur staat.

Eventueel kunnen de hulsstruiken (bij de luchtinlaatlocaties) dichterbij de schuur worden geplant. Hulst is een groenblijvende schaduwsoort en is daarom zeer geschikt voor dit doeleinde.

Het uitrasteren van deze houtwal is niet noodzakelijk aangezien het wordt afgescheiden door een schuur aan de zuidoostzijde en de bergingsloot aan de noordwestzijde.

Figuur 8. Schematische weergave van de landschappelijke inpassing rondom de nieuwe varkensschuur.

In de middelste rij beplanting (bovenop het wallichaam) zullen 7 boomvormers worden aangeplant met een onderlinge afstand van circa 15 meter. Er is gekozen voor het aanplanten van zomereik (4) en ruwe berk (3), in willekeurige volgorde.

Uitgaande van 125 meter singel is een totaal van 623 (126 ex. per rij x 5 rijen - 7 boomvormers) stuks bosplantsoen nodig. In figuur 9 is het assortiment in een tabel verwerkt met daarin een voorstel met aantallen per soort. Hierbij is rekening gehouden met concurrentiekracht en opbouw van de houtwal.

Beheer

Het streven is een gesloten karakter van de houtwal te realiseren. Hierdoor is onderhoud vrijwel alleen dan noodzakelijk om overkoken te verminderen en (valgevaarlijk) dood hout uit de boomkronen te verwijderen. Om de buitenzijde dicht te houden, zouden de 2 buitenste rijen per groep struiken eens per 3-5 jaar afgezet moeten worden. Het vrijkomende takmateriaal kan in de houtwal verwerkt worden. Het kan echter ook worden afgevoerd.

3.2 Waterbergingsloot

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Parallel aan de aan te leggen houtwal, wordt de aanleg van een waterbergingsloot voorgesteld. Deze sloot dient het hemelwater van de nieuwe schuur op te vangen, waarna het kan infiltreren. Hiermee levert deze sloot een bijdrage aan het grondwater doordat actief aan anti-verdroging gewerkt wordt. De zijde aan de Kinkelerweg dient afgesloten te worden door middel van een vaste overlaat waardoor het meeste hemelwater ter plaatse infiltreert en de overlaat alleen functioneert bij piekafvoeren.

Ecologie

Om het heischrale karakter van het gebied tot uiting te brengen, wordt voorgesteld om het talud van de bergingsloot tussen het cultuurland (maïsakker) en de houtsingel flauw af te graven (bijv. een helling van 1:3). Hier kunnen soorten als struikhei, gewone dophei, kleine zonnedauw en trekruis kiemen uit zaden die mogelijk nog in de bodem aanwezig zijn. Bij een watervoerende sloot in het voorjaar is kans op leefgebied voor amfibieën.

Inrichting

De slootdiepte dient ongeveer 1,5 meter te bedragen. De bovenzijde (van insteek tot insteek) bedraagt 5 meter. Het talud aan de zijde van de houtwal heeft een hellingshoek van 45°, terwijl het andere talud een helling van 35° heeft.

Op een halve meter uit de sloot dient een aftrastering te worden aangebracht. Dat voorkomt dat de heischrale vegetatie hinder ondervindt van de grondbewerking op de akker (o.a. ploegen, cultiveren, bemesten ed). Ook indien vee wordt gehouden is een aftrastering noodzakelijk.

De overlaat dient op 1 meter boven de slootbodem te worden aangebracht, waardoor overtollig water in de bermsloot kan stromen.

Beheer

Aanvullend verschralingbeheer zal noodzakelijk zijn om een heischrale vegetatie in stand te houden. Hierbij kan gedacht worden aan maaien en afvoeren van het maaisel. Dat kan met behulp van een maaikorf. Het maaisel kan op de akker worden verwerkt.

Om voor zo veel mogelijk planten en dieren een leefgebied te kunnen vormen, wordt voorgesteld om per maaibeurt 10-20% van de vegetatie te laten staan (in het water en op het talud). Bij de maaironde in het volgende kalenderjaar, dient deze overgebleven vegetatie te worden gemaaid en kan elders 10-20% blijven staan. Dat voorkomt tevens dat eventueel aanwezige opslag van bomen en struiken te hoog worden.

Door in oktober te maaikorfen, wordt voorkomen dat amfibieën in hun winterrust worden verstoord.

Er wordt voorgesteld om het maaisel enkele dagen op de kant te laten staan voordat zij wordt afgevoerd. Eventueel in het water aanwezige amfibieën hebben dan nog een kans om te ontsnappen.

Om een goede infiltratie te behouden, is het wenselijk om de slootbodem mee te maaikorfen. Er wordt dan voorkomen dat er een sliblaag ontstaat. Door deze 'open' waterbodem infiltreert (regen-)water makkelijker.

3.3 Eikensingel

Uitgangssituatie en kwaliteitseisen

Deze singel is gesitueerd op de locatie waar op historische kaarten rond 1900 een kavelgrensbeplanting aanwezig is. De singel zal vanaf de Bretelerveldweg een lengte van circa 145 meter bedragen. Naast het terugbrengen van een deel van historische landschappelijke inrichting, wordt hiermee ook een bijdrage geleverd aan het aankleden van het landschap met een versterking van de belevingswaarde.

Inrichting

De singel zal bestaan uit een enkele bomenrij van zomereiken (*Quercus robur*). De bomen worden op een minimale afstand van 1 meter uit de insteek van de aanwezige sloot geplant over een lengte van circa 145 meter. De bomen worden geplant met een onderlinge afstand van 8 meter waardoor in totaal 18 bomen worden aangeplant. De aanplant zal bestaan uit zomereiken met een maat van 14-16 (stamomtrek op 1 meter hoogte).

Het uitrasteren van deze houtwal is alleen dan noodzakelijk indien het perceel wordt beweid en vraatschade door vee mogelijk is.

Beheer

Onderhoud van de singel is alleen noodzakelijk indien laaghangende takken een belemmering vormen voor agrarische werkzaamheden of in het kader van veiligheid (vallend dood hout).

3.4 Periode van realisatie en onderhoud

De realisatie van de aanplant dient bij voorkeur te worden uitgevoerd in de winterperiode tussen oktober en maart.

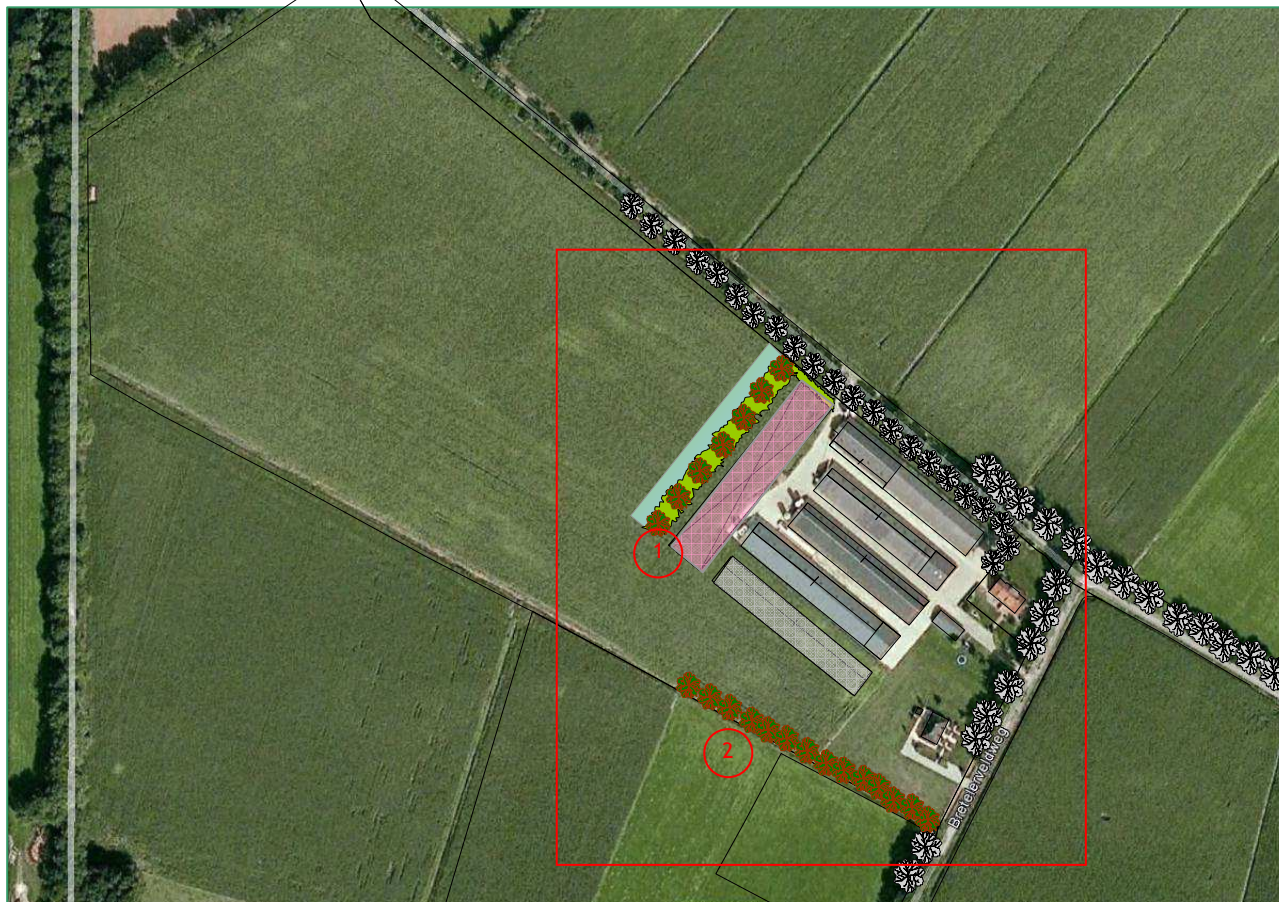
Het hakhoutbeheer, zoals voorgesteld voor de buitenste twee rijen van de houtwal, dient eveneens in de winterperiode te worden uitgevoerd, in elk geval buiten de broedperiode van vogels. Dit in het kader van de Flora- en faunawet. Door het relatief grote oppervlak is het aan te raden gefaseerd af te zetten (verspreid over enkele jaren). Zo wordt voorkomen dat er te veel zicht komt op de nieuwe varkensschuur en ontstaat meer variatie wat de natuurwaarde ten goede komt.

De beste periode van het jaar om de sloot uit te maaien is oktober. De meeste planten zijn dan uitgebloeid en hebben zaad kunnen zetten. Heideplanten kunnen zich dan op die wijze vermeerderen.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Maat	Aantal
Houtwal			
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	bosplantsoen	15
Lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	bosplantsoen	100
Sleedoom	<i>Prunus spinosa</i>	bosplantsoen	85
Vuilboom	<i>Rhamnus frangula</i>	bosplantsoen	85
Hondsroos	<i>Rosa canina</i>	bosplantsoen	85
Eenstijlige meidoorn	<i>Ceataegus monogyna</i>	bosplantsoen	85
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	bosplantsoen	85
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>	bosplantsoen	85
Bomen			
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	10-12	4
Ruwe Berk	<i>Betula pendula</i>	10-12	3
Eikensingel			
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	14-16	18

Figuur 9. Assortimentstabel houtwal en eikensingel.

BIJLAGE 1: INRICHTINGSPLAN

Ontwerp landschappelijke inpassing Bretelerveldweg 2 Haaksbergen.
Zie voor detailschets (binnen het rode kader) de volgende pagina.

1. Houtwal

- nieuwe varkensschuur
- bestaande (forse) bomen in de directe omgeving
- aan te planten bomen (overblijvers: zomereik en ruwe berk)
- aan te planten struweel
- te graven waterberging

2. Eikensingel

- aan te planten singel van zomereiken

Detail inrichtingsschets.

1. Houtwal

- nieuwe varkensschuur
- bestaande (forse) bomen in de directe omgeving
- aan te planten bomen (overblijvers: zomereik en ruwe berk)
- aan te planten struweel
- te graven waterberging

2. Eikensingel

- aan te planten singel van zomereiken (18 ex v.a. Bretelerveldweg)